

L'equitat com a objectiu dels sistemes sanitaris

A Catalunya, el sistema sanitari pot donar resposta a les diferents necessitats de la població, malgrat l'existent desigualtat en la utilització d'aquests serveis. Aquesta és una de les conclusions de l'estudi "L'equitat en la provisió dels serveis sanitaris a Catalunya", de l'economista Pedro Gallo, finançat per la Fundació Jaume Bofill.

Com utilitza la societat catalana els serveis sanitaris? Aquesta és la pregunta a què respon l'estudi de Pedro Gallo, economista i tècnic de l'Agència d'Avaluació de Tecnologia Mèdica del Servei Català de la Salut, que ha estudiat l'equitat en l'atenció sanitària en l'àmbit català (donat que a l'estat espanyol hi ha una descentralització del sistema sanitari). Gallo fixa l'atenció en si la població catalana —que té diferents estats de sa-

lut— rep atenció sanitària d'acord amb aquests diferents estats de salut i, per tant, diferents necessitats, o bé si són altres factors, com ara els ingressos econòmics o el nivell d'estudis, els que determinen la utilització dels serveis sanitaris.

L'estudi de Gallo afirma que "l'equitat és un objectiu fonamental dels sistemes sanitaris occidentals" (s'entén per equitat la capacitat del sistema per donar resposta a les diferents necessitats

individuals de la població). I encara va més enllà, perquè sosté que "l'objectiu de l'equitat en sanitat és un repte constant a la societat actual" sobretot per l'aparició de noves necessitats, noves demandes, noves tecnologies, noves incerteses i valors socials en constant canvi, així com de noves formes de gestió i provisió de serveis sanitaris. El treball també remarca que les autoritats sanitàries han d'exercir un paper central en el compliment de l'objectiu

d'equitat en la provisió de serveis sanitaris i també en l'orientació específica de la resta de polítiques que tenen un impacte en la salut de la població.

Un sistema força equitatiu. Els resultats del treball ratifiquen que la salut dels catalans és desigual i això implica que els grups socioeconòmics menys afavorits són alhora els que tenen més necessitats. També assenyala les desigualtats que hi ha en la utilització dels diferents tipus de serveis (atenció primària, especialitzada i hospitalària) en funció de l'edat, el sexe, els ingressos econòmics, el nivell d'estudis i l'estat de salut. Malgrat aquestes desigualtats, però, l'estudi mostra que "el sistema sanitari català és força equitatiu en el seu conjunt i presta atenció sanitària d'acord amb les necessitats de la població".

En referència a la utilització dels diferents serveis (atenció primària, especialitzada i hospitalària), el treball aporta aquestes observacions. L'atenció primària és utilitzada majoritàriament per les persones que tenen entre zero i setze anys i, sobretot, per les persones de més de seixanta anys. Aquests serveis també són molt utilitzats per dones i per aquelles persones que diuen tenir un estat de salut regular o dolent i les que pateixen malalties agudes o cròniques. També els col·lectius amb uns nivells d'ingressos o d'estudis més baixos s'associen a una major utilització de l'atenció primària.

Pel que fa a la utilització dels serveis d'especialista, l'estudi constata que les edats intermèdies (40-59 anys) són les que s'associen a un major ús d'aquests serveis, sobretot entre les dones, i que a mesura que creixen els ingressos i els nivells d'estudis també creix la utilització dels serveis d'especialista, tant pel col·lectiu d'homes com de dones.

I en l'atenció hospitalària, el treball fa una distinció entre homes i dones ja que es demostra que els homes que tenen un major consum d'aquests serveis són els que tenen més de seixanta anys, mentre que majoritàriament les dones es troben en edats intermèdies. Aquest servei, l'utilitzen sobretot les persones que pateixen malalties cròniques, sense que es detectin diferències en funció del nivell d'estudis o d'ingressos econòmics.

Per tot això, l'estudi parla de "l'existència d'un contrapès entre la utilit-

zació d'aquests serveis sanitaris diferents, sobretot entre l'atenció primària i l'atenció especialitzada, de manera que els nivells de prestació d'assistència primària afavoreixen les classes menys afavorides mentre que els nivells de l'atenció especialitzada afavoreixen les classes més benestants. En canvi, l'atenció hospitalària, que representa el volum més important de despesa en sanitat, es pot considerar molt equitativa, ja que és la necessitat mèdica la que determina la seva utilització".

Polítiques sanitàries. El treball de Gallo afirma que l'anàlisi de *per què, com i quan* la població fa un ús determinat de l'atenció sanitària és fonamental en el disseny de polítiques sanitàries, per poder corregir les desigualtats. Segons l'estudi, les polítiques sanitàries haurien d'insistir en les mesures preventives, l'educació per a la salut, la salut pública en general i l'estudi de les variables epidemiològiques d'incidència, prevalença i risc de les malalties. No obstant això —assenyala l'estudi— s'entén que hi ha molts factors més que determinen la salut dels individus i que

escapen de l'actuació directa de la política sanitària. Es tracta de factors com ara l'habitatge, l'educació, el treball, les infraestructures, el transport o el medi ambient. En referència a l'equitat en la provisió dels serveis sanitaris, "cal adreçar la despesa cap als grups menys afavorits sense oblidar el caràcter universalista de la cobertura dels serveis sanitaris".

Finalment, aquest treball també posa de relleu que l'estudi de l'equitat també implica fer recerca sobre el que s'hauria de fer per tal de no augmentar les desigualtats. I en aquest sentit diu que els estudis han de basar-se des de la pràctica clínica més propera a l'individu fins a les decisions de gestió estratègica i de reforma sanitària. "Aquesta serà una peça clau del debat sanitari del futur" afirma l'estudi.

Teresa Salas

Fundació Jaume Bofill
 Provença, 324, 08037 Barcelona
 Tel. 93 458 3004 - 93 458 8700
 Fax 93 458 8710 - 93 458 8708
 E-mail: fbofill@fbofill.org
 Pàgina web: <http://www.fbofill.org>